

Motion till riksdagen 2011/12:Ju290

av **Margareta B Kjellin (M)**

Översyn av straffskalan för narkotikabrott

Förslag till riksdagsbeslut

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att överväga att göra en översyn av straffskalan för narkotikabrott i syfte att ha möjlighet att ge de intagna vård under en längre tid.

Motivering

Det kommer många rapporter om att domstolen inte utnyttjar hela straffskalan vid narkotikabrott.

”Högsta domstolen sänker straffen för narkotikabrott”

I den prejudicerande dom som föll nu under sommaren har Högsta domstolen (HD) dömt på ett sådant sätt att straffen för narkotikabrott i Sverige med all sannolikhet kommer att sänkas framöver. Speciellt kanske det gäller innehav och langning av ecstasy (MDMA).

Men i somras sänkte Högsta domstolen straffet kraftigt för två män som köpt kilovis av drogen mefedron, skriver tidningen Fokus. I hovrätten fick de 14 respektive sex års fängelse. HD gav dem fyra år vardera.

Justitierådet Martin Borgeke slår i ett särskilt yttrande fast att domstolarna i en del fall varit så bundna av tabellerna att straff blivit schablonartade och onyanserade: ”Enligt min mening krävs det nu att det sker en radikal omläggning av domstolspraxis.”

Peter Asp, professor i straffrätt vid Stockholms universitet, säger till Fokus att HD-domen är ”revolutionerande”. Och effekten har inte låtit vänta på sig. I juli sänkte Göta hovrätt straffet från sju till tre års fängelse för en man som sålt ecstasy – med hänvisning till HD-domen. Sänks strafftiden minskar utrymmet för vård. När domstolarna inte tillämpar hela straffskalan utan dömer

Fel! Okänt namn på

till allt kortare straff urholkas lagen, och möjligheterna att förändra beteende och bryta drogmisbruk minskar.

Alla anstalter ska vara fria från narkotika, och intagna som är dömda för narkotikabrott bör dömas efter hela straffskalan. Att kunna ge vård till de intagna under en längre tid och speciellt unga människor som annars riskerar att hamna i ett grovt missbruk är av högsta vikt, inte bara på en samhällsekonomisk nivå utan även på en medmänskliga nivå. All vård för narkotikamisbruk ska ha som syfte att personen blir drogfri.

Mer än varannan intern är missbrukare, enligt larmrapporter från Kriminalvårdsstyrelsen. År 1997 var siffran 43 procent. Det förekommer också att drogfria interner utvecklar ett missbruk under fängelsetiden. För att komma tillrätta med narkotikan på fängelserna måste målet vara att skapa anstalter och fängelser fria från narkotika. Detta är en tydlig markering från politiskt håll att vi inte accepterar droger inom kriminalvården.

En absolut förutsättning för att tiden i anstalt skall kunna användas till att anpassa intagna till ett hederligt liv efter avtjänat straff är att fängelserna kan hållas fria från narkotika. Många fängelsedömda narkomaner vill inget hellre än att få avtjäna sitt straff i en drogfri miljö, vilket i dagsläget inte alltid är möjligt eftersom det råder brist på helt drogfria fängelser.

Omkring 20 procent av landets fängelser rapporterar att missbruk förekommer ”ofta eller så gott som dagligen”. Att anstalterna hålls fria från narkotika är dock en förutsättning för att kriminalvården ska kunna uppfylla målet med den egna verksamheten – att minska återfall i brott. Tiden i anstalt måste tas tillvara för behandling av missbruket och åtgärder som hjälper den intagne att bryta med drogerna och sin kriminella livsstil.

Missbruksutredningen propagerar dock för ett fortsatt underhåll av missbruket i form av metadon- och Subutexbehandling. Utredningen har dock inte alls tagit intryck av t ex Englands erfarenhet där en vetenskaplig granskning kommit fram till att substitutionsbehandling varken minskar missbruket, narkotikadödligheten eller är kostnadseffektivt för staten. Drogsubstitut löser inte missbruksproblematiken. Genom piller tas missbrukarens sug och abstinens bort och personen ska sedan fungera. Det är teorin. Praktiken är en annan. Pillren hjälper inte mot den kriminella livsstilen och beroendet. De hjälper inte heller mot ekonomiska problem, ansvarsflykt, oförmåga att hantera känslor eller relationer. Problem som alla missbrukare mer eller mindre lider av.

Låt istället strafftiden ge utrymme för vård av olika typer som till exempel 12-stegsmodellen eller kognitiv beteendeterapi. Det tydliga syftet är att den dömda ska bryta sitt drogberoende och bryta sin kriminella livsstil.

Stockholm den 3 oktober 2011

Margareta B Kjellin (M)